Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decreta

Brant, Sebastian

[Basel], after 1. März 1499

Sessio quintadecima de conciliis provincialibus et synodalibus

urn:nbn:de:bsz:31-313515

Visual Library

data primis ambaſiatoribus ipſius dn̄i Eugenij que incipit Cogitā
ti ⁊c̄. Iterum hec ſancta ſynodus etiā alia addēdo repetit in hūc mo
dū. Ecce ſi quid culpe cōmiſſum eſt attēptando diſſolutionē aut in cō
fectione ⁊ publicatione triū bullarū in reuocatione per ipm̄ dn̄m Eu
geniū fienda cōtentarū ſacrū cōciliū penitus abolet dūmodo ipſe dn̄s
Eugenius oīa ⁊ ſingula ſupius ꝯtenta realiter et cū effectu adimpleue
rit/ et infra terminū in p̄ſenti decreto noſtre ꝓrogatione ſtatutum huic
ſacro concilio per ſuas autēticas litteras ſignificauerit. Qꝫ ſi fecerit ne
mo noſtrū erit qui pedes eius vt beati Petri nō oſculeť/ quiꝫ vt vicariū
xp̄i nō honore/ erit cōcilij caput oēs ad eum reſpiciēt oēs ei cōplacere
obſequi ⁊ q̄ꝫtum cū deo poterūt deſeruire curabūt. Offerimus etiā qc
quid dici aut cogitari poteſt/ nos fideliſſime facturos quantū cuꝫ deo
fieri poterit ꝓ oīni honore ⁊ ſtatu tam ſue ſanctitatis q̄ꝫ omniū ſuoꝝ.
Datū in ſeſſiōe publica eiuſdē ſancte ſynodi in eccl'ia maiori Baſilieñ
ſolenniter celebrata. vij. Idus nouembris. Anno a natiuitate domini.
Milleſimoquadringenteſimotriceſimotertio.

Seſſio quintadeciā de cōcilijs prouincialibus ⁊ ſynodalibus

Sacroſctā generalis ſynodus Baſilieñ. in ſpiritu ſancto legittime congregata
vniuerſalē eccleſiā rep̄ſentans. Ad futurā rei memo
riā. Pridē hec ſancta Synodus quoddā ſaluberri
mū ꝓmulgauit decretū ꝓ ſtabilitate ⁊ robore genera
liū cōcilioꝝ quoꝝ freq̄uēs celebratio p̄cipua eſt agri
dominici cultura. Verū cum ad eandē culturā nō du
bium ſit ꝑtinere. Epiſcopales ſynodos ⁊ cōcilia ꝓuincialia ꝓut veteres
canones decreuerūt frequētari. Ideo eadē ſancta ſynodus antiquos
⁊ laudabiles mores noſtris cupiens tēporibus obſeruari. Statuit at
qꝫ p̄cipit ſynodū Epiſcopalē in qualibet dyoceſi poſt octauas dn̄ice re
ſurrectionis vel alia die ſecundū cōſuetudinē dyoceſum ad minus ſe
mel in anno vbi nō eſt cōſuetudo bis ānuatim celebrari per dyoceſanū
ꝓpria in ꝑſona niſi Canonico impedimēto fuerit p̄peditus/ et tunc ꝑ
vicariū idoneū. Que ſynodus ſaltem triduo vel biduo duret/ vel ꝓut
neceſſariū epiſcopo viſum fuerit. Prima autē die cōuenientibus dyoce
ſano ⁊ oībus alijs qui in huiuſmodi ſynodis intereſſe tenenť īra miſ
ſarū ſolēnia vel poſt dyoceſanus vel alius eius noīe verbū dei ꝓponat
exhortādo oēs ad bonos mores ſectandū abſtinendū a vicijs ⁊ ad ea
que ꝑtinēt ad eccleſiaſticā diſciplinā/ et officia ſinguloꝝ. Preſertim vt
hi quibꝫ aīarum cura cōmiſſa eſt diebus dn̄icis ⁊ alijs ſolennibus ple
bem ſubiectā doctrinis ac monitis ſalutaribꝫ inſtruant. Poſtea legan
tur ſtatuta ꝓuincialia ⁊ ſynodalia/ et inter alia aliquis cōpendioſus
tractatus docens quomō ſacramēta miniſtrari debeant/ et alia vtilia
ꝓ inſtructione ſacerdotū. Deinde ipſe dyoceſanus de vita et moribus

ſubditoꝝ ſolerter inquirat labem ſymoniace prauitatis/ ꝯtractus vſu
rarios/ cõcubinatũ/ fornicationẽ ⁊ alia queuis crimina ⁊ exceſſus de
bita correctione cohibeat. Alienationes rerũ eccleſiaſticarũ a iure ꝓhi
bitas reuocet. Clericoꝝ abuſus/ et alioꝝ ſubiectorũ qui circa diuinum
officiũ delationẽ debiti habitus defecerint in melius reformet ⁊ emen/
det. Et quoniã multa ſcandala ſepe cõtingunt ex eo ꝙ cõſtitutio Boni
facij pape octaui/ que incipit periculoſo. edita ſuper clauſura moniali
um non ſeruat̃. Studeat ipſe dyoceſanus vt omnino iuxte ipius ꝯſti
tutionis tenorẽ executioni demandet̃. Necnõ vt quicunqꝫ religioſi dyo
ceſano ſubiecti regulas et cõſtitutiones ſuarũ religionũ ꝑſertim vt ab
eis om̃is ꝓprietas abdicetur inuiolabiliter obſeruent. Ne etiã in rece/
ptione ipſoꝝ ad religionẽ quicquã per ſymoniã exigat̃. Precipua aũt
in ipſa ſynodo epiſcopi cura ſit inquirere ac debitis remedijs occurre
re ne aliquod dogma hereticũ erroneũ aut ſcandaloſum ſeu piarũ au
rium offenſiuũ ſortilegia diuinationes incantationes ſupſtitiones/ et
queuis dyabolica figmẽta dyoceſim ſuam inficiãt. Inſtituant̃ ꝑterea
teſtes Synodales viri graues ꝓuidi/ et honeſti legis dei zelum habẽ/
tes iuxta dyoceſis latitudinẽ in numero cõpetenti/ aut alij eorũ pote/
ſtatẽ habẽtes vbi alij ad hoc nõ ſunt inſtituti qui ſi dyoceſano minus
idonei videant̃ eos ammonẽdo prout ei videbitur expedire inſtituat
Hij autẽ in manibus ipius dyoceſani vel ſui vicarij iurare teneant̃ vt
tradit canon. Epiſcopus in ſynodo qui per anni circulũ luſtrantes ip/
ſam dyoceſim que corrigẽda vel reformãda viderint his ad quos talia
corrigere vel reformare ꝑtinet referant. Que niſi correcta vel reforma
ta iam fuerint ad Synodũ ſubſequentẽ ꝑferant in qua debitis reme/
dijs occurrat̃. Sed et preter illa que a teſtibus ſynodalibus vel alijs
eorũ officiũ exercẽtibus dyoceſanus audierit. Inquirat ⁊ ipſe diligen/
ter de cunctis ſubditoꝝ ſuorũ exceſſibus ⁊ in delinquẽtes taliter inſur
gat correctionis debite diſciplina vt alijs malignari volẽtibus tranſe/
at in exemplũ. Celebret̃ quoqꝫ in ſingulis ꝓuincijs ſaltẽ infra bienniũ
a fine concilij generalis/ et deinde ad minus ſemel de triennio in trien
niũ ꝓuinciale concilium in loco tuto. In quo tam archiepiſcopi quam
ſuffraganei oẽs et alij qui in huiuſmodi concilijs ꝓuincialibus inter
eſſe tenent̃ debite vocati interſint. Ex ſi epiſcopus canonico fuerit im/
pedimento detentus ꝓcuratorem ſuum deſtinet/ nõ ſoluꝫ ad excuſan/
dum et ꝓbandum abſentie cauſas. Sed etiã ipſius nomine in cõcilio
intereſſendũ ſuſcipiendũqꝫ quicquid conciliũ duxerit ſtatuendũ. Alio/
quin ipſe epiſcopus a perceptione medietatis fructuũ vnius anni ſue
eccleſie qui per ꝑſonaꝫ in ipſo concilio deputandã in ipſius eccleſie ſue
fabricam effectualiter cõuertant̃ eo ipſo ſit ſuſpenſus. Alij vero venire
negligentes concilij arbitrio puniant̃. Alijs iuris penis in ſuo robore
duraturis. Concilio autem generali durante/ et per ſex mẽſes ante hu
iuſmodi concilia prouincialia non celebrent̃. Porro in huiuſmodi in/

choatione concilij ipſe Metropolitanus vel alius eius nomine infra
miſſarum ſolennia vel poſt exhortatoriū ſermonē faciat ea que ad ſta/
tum eccleſiaſticū/ et precipue ad pontificale officium pertinent ſerioſe
memorādo cōminandoqꝫ ſingulis ꝙ iuxta ꝓphete ſententiam. Si eo
rū culpa cuiuſuis anima perierit illi⁹ ſanguis de manibus eoꝝ a dño
exigetur. Precipue autē tunc fiat monitio exacta vt dignis ⁊ bene me/
ritis quorū vita ſufficiēti teſtimonio nota ſit/ ordines ⁊ beneficia ſine
vlla ſymoniaca labe conferant. Et ſuper omnia vt in animarū cura cō
mittenda ſumma diligētia et matura inquiſitio adhibeatur. Et vt bo
na eccleſiaſtica nullatenus advſus illicitos/ quinimo ad honorem dei
eccleſiarū cōſeruationē habendo ſecundū ſacros canones/ precipuam
curam pauperū/ et indigentiū laudabiliter conuertant Scientes ꝙ de
his omnibus apud tribunal eterni iudicis vſqꝫ ad minimū quadran/
tem rationē reddituri ſunt. In quibus quidē concilijs de corrigendis
exceſſibus moribuſqꝫ ſubditoꝝ reformandis Et precipue qualiter epi
ſcopi in cōferendis beneficijs cōfirmādis electiōibus/ miniſtrādis or/
dinibus/ deputandis cōfeſſoribus p̄dicando ad populū/ et puniendo
exceſſus ſubditoꝝ/ obſuatiōeſqꝫ epaliū ſynodoꝝ/ ceteriſqꝫ ad officiū
ep̄ale ac iuriſdictionē ⁊ adminiſtrationē eorū in ſpiritualib⁹ ⁊ tempo
ralib⁹ quōlibet ſpectantibus ſe geſſerint. Et p̄ſertim an a ſymoniaca
labe manus innoxias ſeruent diligens inquiſitio ſecundū iuris cōmu
nis diſpoſitionē fiat/ vt oēs qui in p̄miſſis deliquiſſe comperti fuerint
per conciliū ipſum corrigant ⁊ puniant. Similimodo de ipſo metro/
politano circa oīa ſupradicta diligēter inquirat. Cuius exceſſus et de/
fectus ip̄m conciliū eidem ſpecialiter exprimat. Ipſum ammonēdo et
obſecrando/ vt cū alioꝝ pater vocet/ et eſſe debeat a talibus omnino
deſiſtat. Et nihilominus inquiſitionē de ipſo habitam inſcriptis reda
ctam ad romanā pontificē vel alium eius ſuperiorē ſi quē habet ſine
mora tranſmittat vt ab eo punitionē ⁊ reformationē ſuſcipiat cōdecē/
tem. Inter cetera ſi que diſcordie cōtentiones ⁊ inimicitie inter quoſcū
qꝫ viguerint que quietē ⁊ tranquillitatē ꝓuincie poſſent ꝑturbare/ Cu
ret omni ſtudio ſacrū conciliū illa ſedare ⁊ more piorum patrū ad pa/
cem concordiāqꝫ filioꝝ vigilanter intendat. Et ſi inter regna ꝓuincias
ſeu p̄ncipatus huiuſmodi diſcordias ſuſcitari contingat. Mox ſancti
dei antiſtites concilia ꝓuinciarū ſuarū ſimul cōgregari ꝓcurent. Et ſi
bi inuicē conciliū ⁊ auxiliū impendētes cuncta diſcordiarū fomēta am
putare ſtudeant/ neqꝫ hoc alicuius amore vel odio p̄termittāt/ ſed ad
deum ſolum ⁊ ſalutē populi mentis oculos erigentes ad ſanctū pacis
opus oīni tepeditate ſemota inuigilēt. Cogitent inſuper in ꝓuinciali
ſynodo ꝙ immediate cōciliū generale ſubſequēs antecedit oīa que
in eodem generali cōcilio viſa fuerint/ ꝓſequenda ad dei gloriā/ ac pro
uincie comodū ſalutemqꝫ populi chriſtiani. Ibidemqꝫ eligātur in nu
mero competenti qui ad proximū generale conciliū vice totius ꝓuin/

cie debeant ꝓficiſci/quibus per ſubſidium vel alias ꝓuideatur prout
de iure et cõcilio ꝓuinciali fuerit viſum expedire. Ita tamẽ ꝙ illi qui vl
tra ꝑſonas vt predictũ eſt deputatas ad ipſum conciliũ generale acce/
dere voluerint/aut eorũ clerus nullatenus ꝓpterea grauent. Relegã
tur quoqꝫ in vnoquoqꝫ ꝓuinciali Concilio que ſecũdum canonicas
ſanctiones in eiſdem legi precipiuntur vt ea ⁊ inuiolabiliter obſeruen
tur ⁊ tranſgreſſoribus pene debite inferantur. Et ſi metropolitani ſeu
dyoceſani predictis terminis in celebrandis ꝓuincialibus ⁊ epiſcopa
libus Synodis ceſſante legittimo impedimento negligentes fuerint
medietatem omniũ fructuũ et obuentionũ ratione ſuarum eccleſiarũ
ad eos pertinentiũ fabrice ipſarum eccleſiaruꝫ applicandam eo ipo a/
mittant. Qui ſi in eadem negligẽtia per tres proximos menſes perſe
uerauerint ab officijs et beneficijs ſint ipſo facto ſuſpẽſi. Quibus trãſ/
actis temporibus anteſcriptis penis antiquior in ꝓuincia ordine Epi
ſcopus ipſius metropolitani epiſcopi aut maior in dignitate poſt pon
tificalem in ſacris conſtitutus niſi forte ad alios / de conſuetudine vel
priuilegio pertineat negligentiam in celebrandis predictis prouinci/
alibus ⁊ epiſcopalibꝰ ſynodis ſupplere teneat. Iubet inſuper hec ſan
cta ſynodus omnibus prelatis religionum et ordinũ quorũcunqꝫ ad
quos celebrare capitula pertinet/ꝙ illa ſtatutis tẽporibus ſub predi/
ctis penis ſeruent ⁊ ſeruari faciant. In quibus ſecundũ canonicas ſan
ctiones ⁊ religionũ cõſtitutiones cum omĩ ſtudio ⁊ diligentia ad ve/
ram ſingularũ religionũ ⁊ ordinũ reformationẽ intendant. Ita vt de/
inceps in ſingulis monaſterijs iuxta proprias regulas ⁊ conſtitutio/
nes debite regularis vigeat obſeruantia. Et precipue vt tria ſubſtan/
cialia profeſſionis vota omnino obſeruent. Per premiſſa aũt hec ſan
cta Synodus non intendit Iuribus quorũcunqꝫ quomodolibet de/
rogare. Datũ in ſeſſione publica celebrata in eccleſia maiori Baſilieñ.
vi. kl'as decembris. Anno a natiuitate domini. Milleſimoquadrin/
genteſimotriceſimotertio.

¶Seſſio ſextadecima.

S Acroſancta generalis Sy
nodus Baſilieñ. in ſpiritu ſancto legittime ꝯgregata
vniuerſalẽ eccleſiã repſentans/ad ꝑpetuã rei memoriã
Litteris ſanctiſſimi dñi Eugenij pape quarti more cu
rie romane bullatis/ac per nõnullos ſcẽ romane eccle
ſie cardinales ſubſcriptis. Quarum tenor de verbo ad
verbũ inferius deſcribit huic ſacro cõcilio in generali
cõgregatione ꝑ venerabiles Iohãnẽ archiepm̃ tarẽtinũ ⁊ Criſtofforũ
Cerutieñ. epm̃ oratores ſuos pñtatis ⁊ lectis examinatiſqꝫ ⁊ diligẽter
inſpectis. Eadẽ ſctã ſynodꝰ decernit ⁊ declarat p̃fatũ dñm Eugeniũ ꝑ p̄
dictas lr̃as plenarie ſatiſfeciſſe monitiõi citatiõi ⁊ reqſitioni huiꝰ ſacri

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg